

BALZAC GORIOT APÓ

Az ipari forradalom a 18. század utolsó harmadában még inkább csak Angliában éreztetni hatását, Franciaországban az első vasútvonal például éppen a Goriot apó megjelenését követő évben nyílik meg (1835). Így a francia társadalom kapitalista átalakulását eleinte a mezőgazdasági termelés, feldolgozóipar és az erre alapuló kereskedelem határozta meg; ahogyan ezt a regényben Goriot kapcsán is megtapasztalhatjuk. A Bourbon-restauráció abszolutisztikus törekvései nem képesek a polgári átalakulás végleges elfojtására, a tőkés kezén felhalmozódó pénzmennyiség nyilvánvalóan felborítja a korábbi arisztokratikus államszerkezetet. Ezzel együtt a társadalom morális értékrendje is erjedésben van, különösképp az egyre fokozódó szekularizáció (vallástalanodás) következtében. Ezért is lehet a regény főhőse a vidékről a fővárosba (Párizsba, jelentőségéről mi is beszéltünk már) kerülő fiatalember, aki érvényesülésének lehetőségét, leendő karrierjének útjait keresi.

Balzac prózájában a természettudományok szemléletét kívánja érvényesíteni: mintegy newtoni mintára a társadalmi mozgásoknak, az azokban működő erőknél az azonosítását és leírását, vagyis a közösség dinamikáját (mechanikáját) vizsgálni.

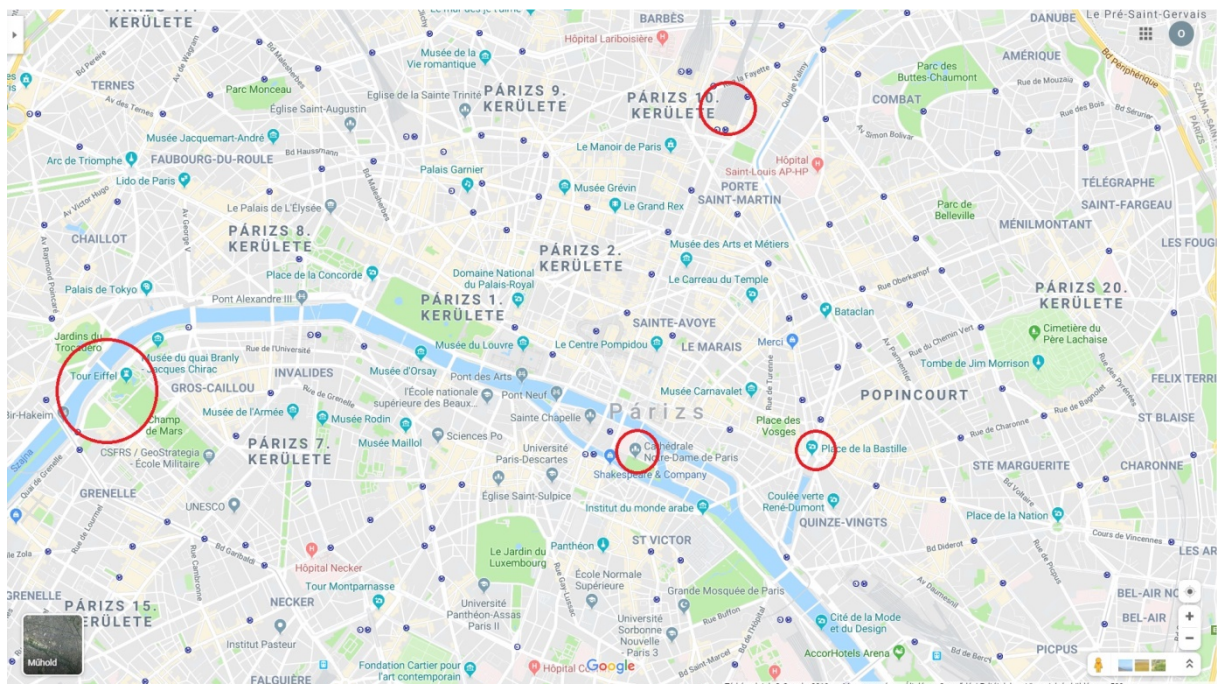
A regény lassan, részletező expozícióval indul, amely próbára teszi legtöbb mai olvasójának türelmét. Ma, a technikai képek korában nyilván nehezünkre esik az írott szó nyomán újrateremtteni a történet vizuális reprezentációját; de talán hasznunkra válik az erőfeszítés, segítheti a felszíni jelenségek mögötti törvényszerűségek megsejtését. Szóval: kitartás, és amennyire lehetséges, koncentrált, figyelmes olvasás javasolt.

Következik néhány feladat.

1. A helyszín és az idő

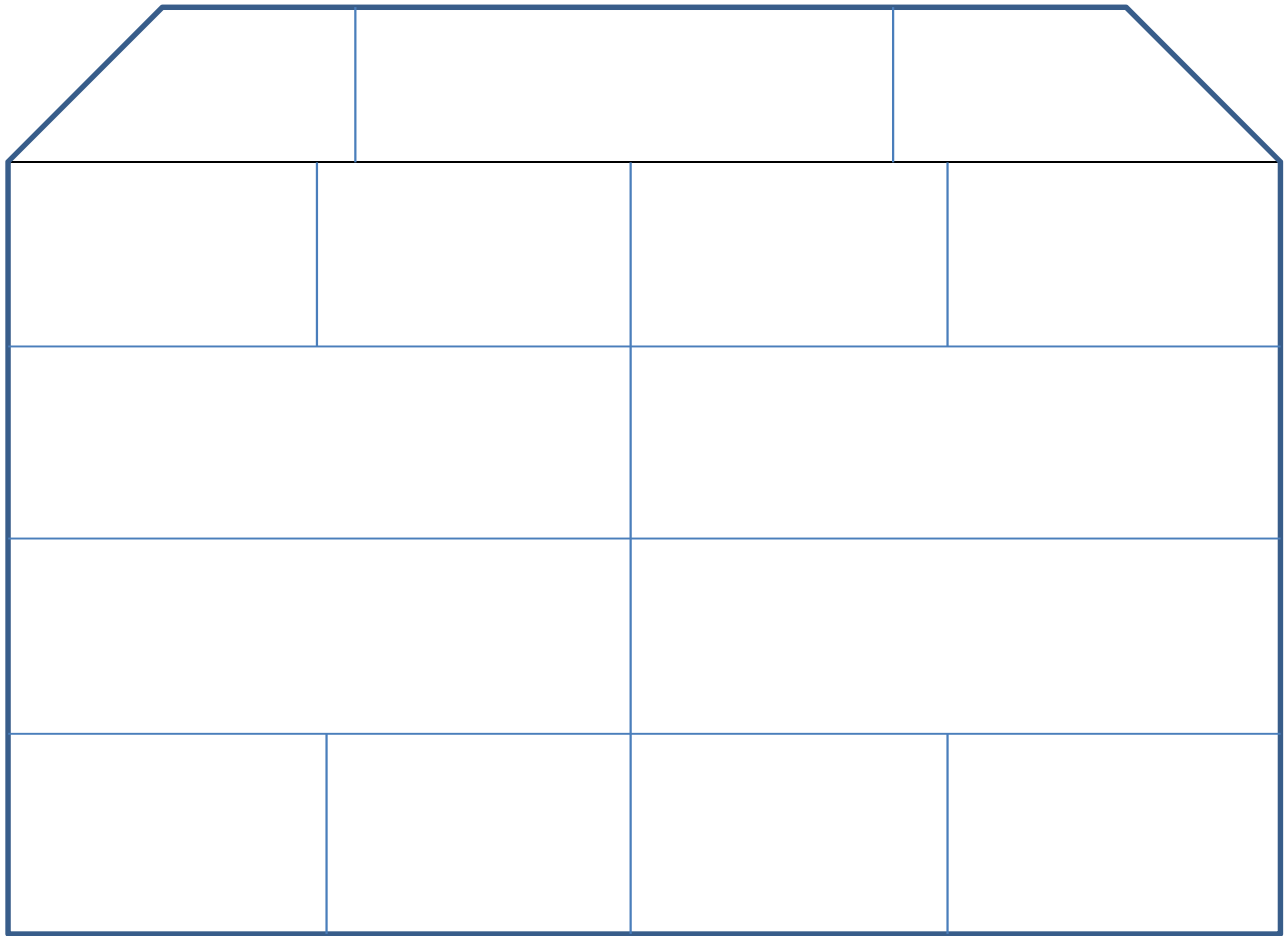
1.1 A penzió a világban

Helyezd el hozzávetőlegesen Vauquer-né penzióját Párizs alábbi térképrészletén. Néhány ismert objektumot viszonyítási pontként megjelöltem. (Vajon mi a legészakibb közülük? A történet idején egyébként még nem létezett.)

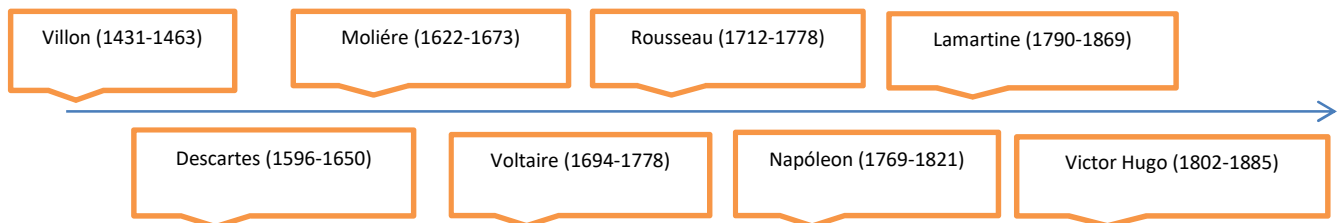
1.2. A „világ” a penzióban

Nevezd meg az épület helyiségeit és helyezd el a lakókat az alábbi vázlatos keresztmetszeten. Akár az általuk fizetett bérleti díjat vagy egyéb észrevételeidet is rögzítheted. (Van-e valamilyen mozgás?)

1.3. Milyen helyszínek játszanak még szerepet a regényben?

1.4. Helyezd el a történetet és a regény keletkezésének idejét az alábbi idővonal mentén!

1.5. Mennyi időt ölel át a regény cselekménye?

2. A szereplők

2.1. Mely szereplők, mely epizódok ismerhetők fel az alábbi illusztrációkon?

2.2. Készítsd el Goriot és Rastignac életútjának vázlatát! Fordíts figyelmet arra is, hogy a vonatkozó információkat honnan nyerted: az elbeszélő közli-e, párbeszédből, monológból, esetleg levélből.

2.3. Két-három mondatban jellemezd a többi szereplőt. Mely szereplők biztosítják a mikro- (penzió) és a makrokozmosz (Párizs) közti dinamikát?